

Nieuwsbrief

Historische Vereniging Wormerveer

jaargang 22, nummer 56 (februari 2024)

www.hvwormerveer.nl

Nieuws vanuit het bestuur

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van 2024 en tegelijk de laatste van mijn hand als secretaris van de HVW. Op de komende jaarvergadering treed ik conform de statuten na dertien jaar af.

UITNODIGING JAARVERGADERING 23 MAART 2024 + aansluitend een lezing over het na-oorlogserfgoed in Zaanstad

Het bestuur nodigt u van harte uit voor de jaarvergadering op 23 maart 2024. De vergadering vindt zoals gebruikelijk plaats in De Kosterij, Noordeinde 20A in Wormerveer en begint om 14.00 uur. De agenda treft u als bijlage bij deze nieuwsbrief aan.

Lezing naoorlogserfgoed in Zaanstad

Na afloop van de jaarvergadering houdt Joke van der Werf, visiespecialist Erfgoed bij de gemeente Zaanstad, een lezing over het naoorlogs erfgoed in Zaanstad.

Joke heeft een project gestart om de kennis hierover te verbreden, waarbij hij ook de historische verenigingen in Zaanstad heeft betrokken. Om de gesprekken over de naoorlogse ontwikkeling van de dorpen en de architectuur van Zaanstad een bodem te geven, heeft Joke het cultuurhistorisch bureau Contrei uit Rotterdam gevraagd het naoorlogs verhaal van Zaanstad op te schrijven. Dit rapport is inmiddels klaar en zal Joke tijdens zijn lezing bespreken.

Van de secretaris, een bijdrage van Aly Heijltjes-Gorter Presentatie jubileumboek 'Hoe was het ook al weer'

Fotosjubileumboekpresentatie

De in de vorige nieuwsbrief aangekondigde presentatie van ons jubileumboek 'Hoe was het ook al weer' op 4 november jl. was een groot succes. Ruim een half uur voor aanvang van de officiële presentatie arriveerden de eerste belangstellenden al. Om 14.00 uur heette ons bestuurslid Ferry Jakobs iedereen van harte welkom. Hij overhandigde Loes van Horssen, archivaris van onze vereniging, het eerste exemplaar van het jubileumboek, onder dankzegging aan iedereen die aan de totstandko-

ming van het boek heeft meegewerkt en in het bijzonder aan de werkgroep archief. Men kan trots zijn op het behaalde resultaat! Na deze formele woorden konden de aanwezigen hun boek in ontvangst nemen. Door de grote belangstelling nam dit wel eni-

ge tijd in beslag, maar uiteindelijk kwam iedereen in het bezit van het zo vurig begeerde – voor leden gratis – jubileumboek. Velen konden hun nieuwsgierigheid niet bedwingen en wierpen er snel een blik in. Bij een hapje en een drankje werd vervolgens aardig wat afgepraat.

Tijdens deze middag was ook Marco Boelens van de Rabobank aanwezig. Hij overhandigde Ferry in het kader van de gehouden Club Support Actie een cheque ter waarde van € 717,85. Dit bedrag zal de HVW besteden ter verbetering van de website. Hij ontving uit handen van Ferry een exemplaar van het jubileumboek.

Han Eelman nam voor deze middag de inkoop van de hapjes en drankjes voor zijn rekening, terwijl Jack en Aly Heijltjes de catering verzorgden. Het bestuur heeft de leden van de werkgroep archief de week na de presentatie in het clubhuis getraceerd op taart en nogmaals haar

waardering uitgesproken over het verrichte werk met betrekking tot het jubileumboek. Inmiddels hebben alle leden van de HVW het jubileumboek ontvangen, hetzij per post, hetzij aan huis bezorgd. Met dank aan Han Eelman en Nico Tromp, die de verzending/bezorging in goede banen leidden en natuurlijk aan de bezorgers, die naast de WW extra bezorgondes met het lijvige jubileumboek maakten. Uit de vele reacties die bij het bestuur en de werkgroep archief binnen kwamen, kan zonder meer worden gesteld dat deze uitgave zonder meer een succes is! NB: Het boek en de HVW-kalender 2024 zijn nog te koop bij kapper Dirk Sluijs, Zaanweg 71 en bij Boekhandel Bruna aan het Marktplein.

en in De Vermaning te Wormerveer. In de Stoomhal wordt onder andere een film over de Zaanbrug vertoond en in De Vermaning is een tentoonstelling met afbeeldingen van de brug. De HVW organiseert daarnaast een gedichtenwedstrijd met als thema de Zaanbrug. Gedichtenwedstrijd in het kader van de opening van de nieuwe Zaanbrug. U kunt uw gedicht onder onderstaande voorwaarden tot 15 maart inzenden.

Per persoon maximaal één gedicht; het gedicht mag niet eerder digitaal of schriftelijk gepubliceerd zijn; het gedicht moet aansluiten bij het thema Zaanbrug (belevissen, gebeurtenissen, ergernissen); het gedicht moet passen op een halve A4; elke Wormerlander en Zaankanter mag meedoen. De HVW ontvangt de gedichten bij voorkeur digitaal via archivaris@hvwormerveer.nl onder vermelding van 'Inzending gedichten Zaanbrug'. Lukt dit niet, stuur het gedicht dan per post naar HVW, p/a Zaanweg 124, 1521 DS Wormerveer. Vergeet niet uw contactgegevens bij te voegen! U kunt uw gedicht ook inleveren in ons clubhuis tijdens de openingstijden op dinsdag- en vrijdagmiddag tussen 13.30 uur en 16.00 uur. De jury nomineert in totaal acht gedichten. De genomineerden wordt gevraagd hun gedicht tijdens de opening van de tentoonstelling Zaanbrug in De Vermaning op 13 april 2024 voor te dragen.

De genomineerde gedichten en ook oude gedichten worden tentoongesteld in De Vermaning. De eerste prijs is een print van het winnende gedicht op een postkaart. De kaart wordt aan elke bezoeker van de tentoonstellingen in De Stoomhal en De Vermaning uitgereikt. De genomineerde gedichten worden geplaatst op de websites van HGW, SHOK, HVW, op de Facebookpagina's Wormerveer, Wormerveerders en op Je bent een Wormerlander als.

4 mei 2024 dodenherdenking en kranslegging door de HVW

5 mei 2024

Green en Country Fair in het Wilhelminapark vanaf 11.00 uur tot 16.00 uur.

mei 2024 (datum nog niet bekend)

Boekenmarkt in het clubhuis van de vereniging.

22 juni 2024 ledencontactmiddag in De Kosterij, Noordeinde 20A met een lezing door Fred Sanders; aanvang 14.00 uur

Fred Sanders is schrijver van onder andere een drietal Zaanse historische (jeugd)streekromans, die zich afspeelen in Wormer en Wormerveer. In zijn boeken volgt hij vier jongeren

die door hun nieuwsgierigheid een kijkje krijgen in de geschiedenis van Wormerveer en Wormer: de geschiedenis over de molens, de fabrieken, de opkomst van de arbeidersbeweging, de Tweede Wereldoorlog enzovoort. Fred is behalve schrijver ook een rasverteller. Het belooft een interessante middag te worden.

14 en 15 september 2024

Open Monumentendagen met als thema 'Routes, netwerken en verbindingen'. Er zal in het clubhuis een tentoonstelling worden ingericht over dit onderwerp die op beide dagen te zien zal zijn.

15 september 2024

Rondleiding op de Oude Begraafplaats West aan de Marktstraat in Wormerveer, aanvang 14.00 uur.

19 oktober 2024

Zaans Erfgoedmarkt in de Oostzijderkerk te Zaandam met als thema 'Echt nep' en '50-jaar Zaanstad'. Vereniging Zaans Erfgoed is, in samenwerking met de Gemeente Zaanstad, de initiator hiervan en medeverantwoordelijk voor de coördinatie. De Erfgoedmarkt is een gezamenlijke activiteit van de Erfgoedorganisaties. Ondersteuning vanuit alle erfgoedorganisaties is hierbij van groot belang, temeer daar Vereniging Zaans Erfgoed te kampen heeft met een tekort aan vrijwilligers. Namens Zaans Erfgoed doe ik hierbij dan ook een oproep aan u zich aan te melden voor de 'Werkgroep voorbereiding Erfgoedmarkt 2024'. Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij het secretariaat van Vereniging Zaans Erfgoed: secretariaat@zaanserfgoed.nl.

25 oktober 2024

Lichtjesavond op de Oude Begraafplaats West van 19.00 uur tot 21.00 uur.

november 2024

Op een nog nader te bepalen zaterdag in november zal een Schoolfotokijkdag gehouden worden. Wilt u foto's van een bepaalde school zien, dan kunt u dit van tevoren aanvragen. Vanwege de uitgebreide collectie scholen wel graag van te voren aanmelden via archivaris@hvwormerveer.nl, met vermelding van naam school, schooljaren en eventueel bekende meesters en juffen. Noteert u deze data alvast in uw agenda?

Onderdak molen De Zaanstroom

In de vorige nieuwsbrief schreef ik over de aan de HVW geschonken modelmolen De Zaanstroom, met daarbij de vraag of iemand hiervoor een geschikte plek in Wormerveer wist. Inmiddels heeft het bestuur een

passend onderdak gevonden in Chocoladefabriek De Euforij aan de Zaanijkerweg 1 in Wormerveer. Chocoladefabriek De Euforij brengt het chocolade maken terug naar de Zaanstreek met leveranciers, vaklieden, machines en ingrediënten uit de Zaanstreek. Een zeer passend onderkomen dus voor deze voormalige cacaomolen! De molen zal binnenkort officieel in De Euforij worden geplaatst. Wist u trouwens, dat de modelmolen is gebouwd in Oostenrijk, waar Erve De Jong ook een vestiging had en dat deze gebruikt werd als promotie bij beurzen en tentoonstellingen? Verder kan ik u nog melden, dat de overgrootvader van ons lid Dick Zwart in 1849 als 11-jarige jongen op de molen De Zaanstroom van Erve De Jong kwam te werken. Later toen hij in de fabriek op het Noordeinde stond, heeft hij daar zijn 60-jarig arbeidsjubileum gevierd. Toeval of niet, Dick woont inmiddels al negentien jaar op de plek waar het bedrijf van Erve De Jong heeft gestaan, namelijk in het appartementencomplex met de naam De Zaanstroom.

Familie Zwart in 1909 met in het midden de heer H.Zwart

de overgrootvader van Dick Zwart in 1909

En verder

Maquette Wormerveer Anno 1750

Hierbij de door mij in de vorige nieuwsbrief toegezegde foto's van het transport van de maquette naar De Bloesem. Johan van Poelgeest en Willem Schraal hebben met het uit elkaar halen en weer in elkaar zetten ervan een enorme prestatie geleverd. De klus was immens zwaar! De door Mulder Verhuizingen gratis geleverde wagen met mankracht kwam dus goed van pas. Nogmaals hartelijk bedankt voor jullie inzet!

Ook kunt u hiervoor terecht in ons clubhuis op de dinsdag- en vrijdagmiddag vanaf 13.30 uur tot 16.00 uur. Per 1 januari jl. is de jubileumprijs van het boek vervallen en kost het boek voor iedereen € 22,50. De kalender kost € 5.

Donatie aan Wilhelminapark

De storm Poly die in juli/augustus vorig jaar over Nederland raasde, veroorzaakte enorm veel schade. Ook het mooie Wilhelminapark werd zwaar getroffen. Diverse bomen moesten het ontgelden. Het park moest zelfs enige tijd dicht. En dat allemaal in het jaar, dat het park haar 125-jarig bestaan vierde en parkwachter Peter Rijnja het park netjes voor zijn opvolger had willen achterlaten. De schade aan het park bedroeg zo'n € 20.000, zo niet meer. De HVW draagt het monumentale Wilhelminapark een warm hart toe en heeft dit tot uiting gebracht in een donatie van € 600, te besteden aan de herbepanting van een boom.

GLAS-IN-LOOD-RAMEN De Bres

Half november jl. werd de HVW door een aantal bezorgde bewoners van de Paul Krugerstraat in Wormerveer benaderd over sloopwerkzaamheden bij het voormalig verenigingsgebouw en Partycentrum De Bres. Dit pand werd in 1937 gebouwd in opdracht van Cornelis Hendrik Laan. De oud-directeur van Wessanen wilde een verenigingsgebouw voor zijn personeel om hen de mogelijkheid te bieden elkaar buiten het werk om te ontmoeten. Volgens de omwonenden zouden nog glas-in-lood panelen van genoemd bedrijf in het pand aanwezig zijn. Men was bang dat deze bij de sloop verloren zouden gaan en in de container zouden belanden. Twee bestuursleden van onze vereniging hebben daarop meteen een kijkje in het pand genomen en de panelen bekeken.

Vervolgens is contact opgenomen met de huidige eigenaar van De Bres en werd de afspraak gemaakt dat de slopers de panelen zouden verwijderen en inpakken ten behoeve van de HVW. Aldus geschiedde. Daarop

heeft het bestuur van de HVW het projectbureau Waterland Real Estate, die de herontwikkeling van het voormalig Wessanenterrein vorm geeft, benaderd. Dit bureau heeft eerder laten weten bij de herontwikkeling van genoemd terrein items en onderdelen van cultuurhistorische waarde daar een plek te willen geven. Men reageerde enthousiast op het voorstel de panelen in de nieuwbouwplannen te verwerken. Een mooiere plek is niet denkbaar. Aan de panelen dienen nog wel enige herstelwerkzaamheden te worden verricht. Hiervoor heeft het bestuur inmiddels glazenier Gerrit Gelderman benaderd. Als de restauraties zijn afgerond, is het wachten op de realisatie van de nieuwbouwplannen. Binnenkort heeft het bestuur een gesprek met het projectbureau over de voortgang van een en ander. Nogmaals dank aan de oplettende bewoners van de Paul Krugerstraat, zonder wie de panelen zeker verloren zouden zijn gegaan.

Oude Begraafplaats Grafje Huib van Calsem

Op 19 december jl. ontving Dick Zwart tot zijn grote verrassing een telefoontje van Neill Fleck uit Amerika, een volle neef van Huib en zoon van de inmiddels 91-jarige zus van Huib, Agatha. Hij was in Nederland en wilde graag het grafje bezoeken en vroeg Dick daarbij aanwezig te zijn. Hij wilde graag kennis met hem maken, omdat Dick het initiatief had genomen tot de restauratie van het grafje. Het werd een emotioneel bezoek, waarbij Dick ook nog kort via face-time met Agatha sprak. De familie liet het bestuur weten zeer dankbaar te zijn voor de restauratie van het grafje en het feit dat tijdens rondleidingen op de begraafplaats bij zijn dood en die van de overige vier oorlogsslachtoffers wordt stil gestaan. Over de oorlogsslachtoffers op de begraafplaats gesproken: van de zoon van de in de oorlog doodgeschoten Pieter Jacob Zwart ontving het bestuur een bericht, waarin hij zijn waardering uitsprak over de bloemlegging op 4 mei bij zijn vaders graf.

Komende activiteiten bij de HVW in 2024 voor zover nu bekend.

3 maart 2024

Historische rondwandeling door Wormerveer-Noord onder leiding van Piet Jongert. Vertrek vanuit ons clubhuis om 13.00 uur. Het adres van het clubhuis is Zaanweg 124, te bereiken via de Steijnstraat naast nummer 2. Deelname € 4 per persoon.

9 maart 2024 (van 10.00 uur tot 15.00 uur) en 10 maart 2024 (van 10.00 uur tot 16.00 uur) tentoonstelling '100 jaar Gemeentelijke Vrijwillige Brandweer'

De Brandweer Wormerveer houdt een tentoonstelling van foto's en andere artikelen in het kader van '100 jaar Gemeentelijke Vrijwillige Brandweer' in de brandweerkazerne aan de Industrieweg 1c in Wormerveer. De HVW heeft hierbij een belangrijke rol.

17 maart 2024

Historische rondwandeling door Wormerveer-Zuid onder leiding van Piet Jongert. Vertrek vanaf de muziektent in het Wilhelminapark om 13.00 uur. Deelname € 4 per persoon.

13 april 2024 festiviteiten rondom officiële opening nieuwe Zaanbrug.

Ter ere van dit feit houden de historische verenigingen van Oostknollendam (SHOK), Wormer (HGW) en Wormerveer (HVW) diverse presentaties in de Stoomhal te Wormer

Zodra plaatsing op de definitieve plek aan de orde is, schakelt de HVW de pers in om hierover verslag uit te brengen. De leden van de werkgroep maquette zullen hierbij nauw worden betrokken. Verder wordt het 'wereldkundig' gemaakt via de gebruikelijke nieuwskanalen en Facebook-sites. Zoals het er nu naar uit ziet, krijgt een en ander in maart 2024 zijn beslag.

transport maquette vanaf De Schepel naar De Bloesem

Onderdak glas-in-lood panelen garage Zwart.

Helaas is het bestuur er tot op heden niet in geslaagd een onderdak te vinden voor de glas in lood panelen van garage Zwart. Het bestuur houdt zich van harte aanbevolen voor suggesties!

26 september 2023 Onthulling Drieluik bij Gezond Plus

In aanwezigheid van een fotograaf en verslaggeefster van het Noordhollands Dagblad werd het aan Gezond Plus in bruikleen verstrekte drieluik onder het toezien van de directie van Gezond Plus en een aantal (bestuurs)leden van de HVW onthuld.

5 oktober 2023 Hart en Ziel dag op de Oude Begraafplaats West (OBW)

Donderdag 5 oktober jl. kwamen zes ambtenaren van de gemeente Zaanstad in het kader van de Hart en Ziel dag werkzaamheden op de Oude Begraafplaats West verrichten. Tijdens een kopje koffie met gevulde koeken maakte men kennis met de leden van de werkgroep oude begraafplaats om vervolgens samen aan de slag te gaan. Achttien handjes hebben veel werk verzet. Zo kreeg onder andere het katholieke gedeelte een stevige onderhoudsbeurt. Dit deel was

namelijk tijdens de vakantie van de vaste vrijwilliger enigszins overwoekerd. Als klap op de vuurpijl kwam er een groenvoorziening die het onkruid op de paden flink heeft afgebrand. Ik was heel verheugd dat er zoveel in één dag gebeurde. Zes hardwerkende ambtenaren! Geweldig! Bernhard Boot

3 november lichtjesavond 2023

Helaas viel de lichtjesavond dit jaar zowel letterlijk als figuurlijk in het water. Op onze facebookpagina ontvingen wij veel teleurgestelde reacties. Hopelijk zijn de weergoden ons volgend jaar beter gezind.

nieuwe leden

Dhr. J. Schokker, mevr. R. Langenberg, dhr. C. Engel, mevr. F. Wolleswinkel, dhr. S.F.A. Bolding, dhr. T.W. Kuil, dhr. M. Gravensteijn, dhr. F. Vrolijk, mevr. A. Groeneveld, dhr. R.J.W. van der Meulen, dhr. P. Andrea, mevr. M. Nieland-Sluijs, dhr. C.R. Krancher, dhr. J.W. Meurs, dhr. T. van den Brink, dhr. J. Sman, dhr. C. Smit, dhr. J. de Vries, dhr. P.C.S. Smit, dhr. R.P. Sinkeldam, mevr. M. van den Berg-Vos, dhr. J. Andrea, dhr. T. Albers, dhr. M.T.A. Teeling, mevr. K. Veuger en dhr. N. van Eig.

ANBI, schenkingen en legaten

De HVW is een culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent, dat het fiscaal aantrekkelijk kan zijn de vereniging eenmalig of periodiek giften te schenken. Er gelden wel enkele regels. Er mag geen tegenprestatie tegenover de gift staan. Zo kan de contributie voor de vereniging niet worden afgetrokken. En met bankafschriften of kwitanties moet bij de belastingdienst kunnen worden aangetoond dat er daadwerkelijk een gift of giften zijn gedaan. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de belastingdienst. De Historische Vereniging Wormerveer staat geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (Culturele ANBI) onder RSIN/fiscaal nummer ANBI 8156.54.273.

Tenslotte

Hebt u uw e-mailadres al doorgegeven aan secretaris@hvwormerveer.nl? Of hebt u wellicht een nieuw e-mailadres? Geeft u dit dan door aan het secretariaat, zodat ik u op de hoogte kan houden van tussentijdse (bij het verschijnen van deze nieuwsbrief nog niet bekend zijnde) lopende zaken.

De HVW is bereikbaar via de Steijnstraat naast nr. 2 - (zie foto)

Colofon

De HVW Nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar (april, augustus en december) voor leden en begunstigers van de Historische Vereniging Wormerveer.

Redactie

Carole Post van der Linde, Atie Bouwmans, Aly Heijltjes-Gorter.
Redactieadres: Doktersland 28, 1541 NK Koog aan de Zaan
e-mail: alyheijltjes@hotmail.com

Opmaak: Roel Larooij

Printwerk
HuigHaverlag Printing, Wormerveer

Distributie

contactpersoon: Nico Tromp,
tel. 0646513835

Ledenadministrateur@hvwormerveer.nl

Han Eelman
tel: 075-6282164

Verenigingssecretariaat

Doktersland 28, 1541 NK Koog aan de Zaan,
tel. 075 - 6351964,
e-mail: secretaris@hvwormerveer.nl

Website

www.hvwormerveer.nl

Bestuur

voorzitter	vacant
secretaris	Aly Heijltjes-Gorter
penningmeester	Ferry Jakobs
algemeen	Carole Post van der Linde
algemeen	Nico Tromp
algemeen	René Bont
algemeen	vacant

Werkgroepcoördinatie

e-mail: voorzitter@hvwormerveer.nl

Kantoor/Archief

p/a Zaanweg 124 achter - 1521 DS
Wormerveer
Ingang aan de Steijnstraat - naast nr. 2
Open op dinsdag- en vrijdagmiddag van
13.30 - 16.00 uur

Contributiebetaling 2024:

€ 18,50 (of € 26,- voor een gezinslidmaatschap) per jaar.

Bedrijfslidmaatschap € 50,- per jaar.

NL12 RABO 0151982252

overige betalingen:

NL88 RABO 0394910885

KVK Amsterdam 34180336